Ilustració Catalana

REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

ANY X BARCELONA 30 JUNY 1912 N.º 473

FESTA DE JOVENTUT

SANT JORDI

ESCULTURA DE JOAN SAVALL Y ROMEU

ROSER
(Poesía)
Renom f.

ISABEL SANS Y ROSSELLÓ
(Poesía)
García f.

MARGUERIDA ORFILA Y TUDURÍ
(Música)
Renom f.

La Ilustració Catalana inicià y ha dut a terme aquesta Festa de Joventut no pas per fer un certamen més, sinó, com ho digué ben clar en lo Cartell, pera estimular als joves, als que comensen, pera donar als que demostrin més aptesa la sanció autorisada dels Mestres del art llur. Per axò no hem parlat de *certamen*, sinó de *festa;* per axò no hem parlat de *premis*, sinó de *tría*.

La jovenalla ha acudit a la nostra crida, y tres mestres en bones lletres, tres en belles arts y tres més en música han fet la tría que donem a conèxer en la *Festa* d'ara. No les presentem, certament, com a obres perfectes, ni podíen preténdreho llurs autors; però sí com a mostra de que qui les ha fetes està en camí d'arribar a l'obra definitiva que no està encara en edat de produhir.

MEDALLA DE LA FESTA DE JOVENTUT
ENCUNYADA EXPRESSAMENT AIS TALLERS DE JULI VALLMITJANA

Per'encoratjar al jovent que s'ho val a persistir en el bon camí cap als respectius ideals, fem la *Festa de Joventut;* per demostrarli la nostra simpatía, la nostra benvolent acullida, li dediquem aquest número extraordinari ab una galería de retrats representatius de tota una nova generació y ab reproduccions completes ò parcials de les obres distingides.

Benvinguts tots a la vida del art. Per gloria vostra sía y per gloria de Catalunya.

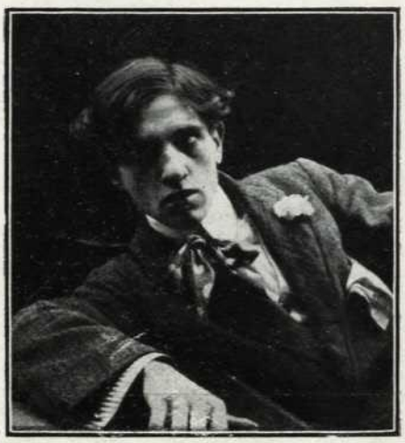

LLUÍS CAPDEVILA Y VILALLONGA
(Prosa)
Francàs f.

PÍO ANFRES Y ALSINA
(Música)
Renom f.

ALBERT PACH
(Prosa)
Banús f.

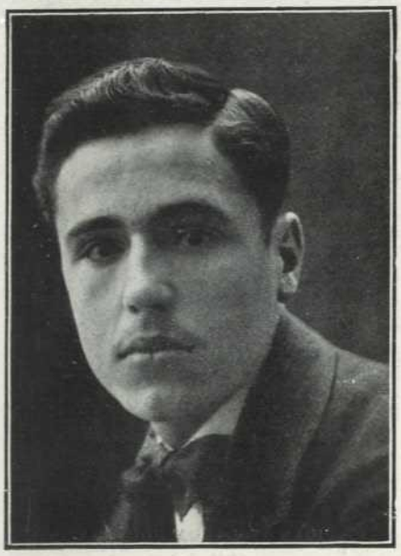

FREDERICH MARÉS Y DEULOVOL
(Escultura)
Amadeo f.

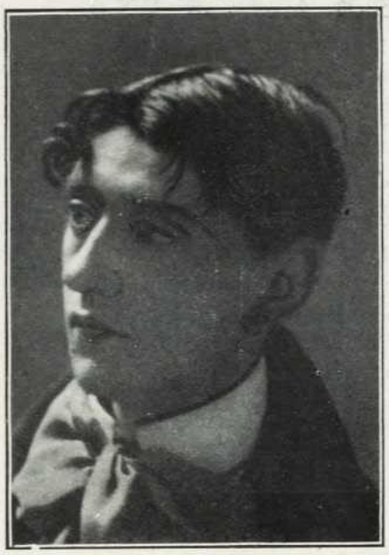

ANTONI TARRÉ Y CASTELL
(Escultura)

ALFONS VILA Y PIQUÉ
(Música)
Amadeo f.

MON AMICH

MEDALLES, B

RELLEUS PER FRANCISCO FONT Y CONTEL

MEDALLES, A

EDUART GRANADOS Y GAL
(Música)

PERE J. BASSEGODA Y MUSTÉ
(Poesia)
Matorrodona f.

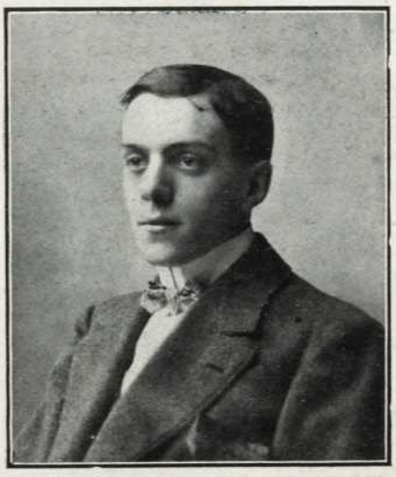

ALFONS BALDRICH
(Poesia)
Vilatobà f.

FRANCESCH COSTAS Y JOVÉ
(Prosa)
Rozada f.

MIQUEL CARRASCO
(Escultura)
Fabregat f.

JOAN BALLART Y NOGUERA
(Dibuix)
Puig f.

R. D. M.
ESTUDI PER ROGELI DARDER Y MARSÀ

RETRAT DE D. M. REGOLÍ
PER ANTONI TARRÉ Y CASTELL

BUST EN GUIX, CAP D'ESTUDI
PER FREDERICH MARÉS Y DEULOVOL

JOAN CLOS CASELLAS
(Escultura)
García f.

ROGELI DARDER Y MARSÀ
(Escultura)

JOSEPH M. MORANTE
(Poesía-Prosa)
Borràs f.

FESTA DE JOVENTUT

S'han rebut pera somètres al parer dels Jurats 186 composicions, qu'han sigut curosament examinades, haventsen fet la tría de les que revelen major aptitut en cada ram. Oberts los plechs corresponents, s'ha cridat als autors pera que justifiquessin tenir l'edat fixada en lo Cartell; y fetes les degudes comprobacions, han sigut reconeguts y confirmades les respectives distincions, donant per resultat aquest definitiu.

VEREDICTE

Literatura

Jurat: D. Joseph Franquesa y Gomis, D. Narcís Oller y D. Miquel S. Oliver.

Entre les 90 composicions que concorríen a n'aquesta secció han sigut triades les següents:

POESÍA

N.º 44.	La recansa.		Autor: Roser.
» 41.	Lo lliri.	Lema: *Mort d'amor.*	» Joseph Pascual Vila (Mataró).
» 64.	Tríptich.	» *A mon amor.*	» Alfons Baldrich (Sabadell).
» 8.	Impressions de viatge.	» *Sonets.*	» Pere J. Bassegoda.
» 38.	Càntich de nissaga.	» *A les velles ciutats.*	» Joan M. Morante (Lleyda).
» 67.	Estiuetjant.	» *Grins y mussols.*	» Isabel Sans Rosselló (Valldemosa).

PROSA

N.º 85.	La balada de les set germanes.		Autor: Lluís Capdevila.
» 76.	Nàufrechs.	Lema: *Gran amor es fill de gran valor.*	» Francesch Costas Jové (Valls).
» 68.	Els gnoms.	» *Fantasia.*	» Enrich Clapés Massons (Badalona).
» 37.	La vespra.	» *Les petites bolves de la nit.*	» Albert Pach.
» 45.	De la realitat y de la fantasía.	» *Petit aplech.*	» Joan M. Morante (Lleyda).

Arts

Jurat: D. Bonaventura Bassegoda, D. Manel Fuxà y D. Arcadi Mas y Fontdevila.

De les 68 composicions corresponents a n'aquesta secció s'han distingit les que seguexen:

PINTURA

N.º 3.	Rondalla.		Autor: Jaume Bonell.
» 7 y 8.	Aquareles.	Lema: *Del natural.*	» Lluís Botines Font.
» 29.	Plassa Lesseps.		» Germà Bosch.
» 30.	La porta vella.		» Germà Bosch.
» 36.	Aquareles.	» *Roses.*	» Lluís Bonet Garí.

ESCULTURA

N.º 4.	Medalles.	Lema: *A. B.*	Autor: Francisco Font Contel.
» 17.	R. D. M.	» *Estudi.*	» Rogeli Darder Marsà.
» 23.	Bust en guix.	» *Cap d'estudi.*	» Frederich Marés Deulovol.
» 27.	Retrat de D. M. Regolí.		» Antoni Tarré Castell.
» 35.	Cap d'estudi.		» Miquel Carrasco.
» 50.	Retrat del Bisbe Morgades.		» Frederich Marés Deulovol.
» 53.	Sant Jordi.	Lema: *Victor.*	» Joan Savall Romeu.
» 54.	Relleu.	» *Mon amich.*	» Francisco Font Contel.
» 59.	Bust.	» *Per ma patria.*	» Joan Clos Casellas.

DIBUIX

N.º 12.	Dibuxos.	Lema: *Una dotzena,*	Autor: Ramon Soler.
» 15.	Detall d'una casa.	» *Castellví.*	» Joan Ballart Noguera.
» 38.	Debut de jovenalla.	» *N.º 1.*	» Lluís Puig Barella.

Música

Jurat: D. Lluís Millet, D. Antoni Nicolau y D. Melcior Rodríguez d'Alcàntara.

Entre les 28 composicions qu'han concorregut a n'aquesta secció s'han triat les seguents:

INSTRUMENTAL

N.º 4.	Primer temps d'una sonata.	Lema: *Y també lo romàntich.*	Autor: Marguerida Orfila Tudurí.
» 3.	Sonata pera piano.	» *Visca lo clàssich.*	» Marguerida Orfila Tudurí.
» 1.	Cansó de bressol.	» *Somnis:*	» Antoni Gallardo Garriga.
» 10.	Tres melodíes pera piano.		» Marguerida Orfila Tudurí.

VOCAL

N.º 20.	Les primeres quatre cansons.		Autor: Alfons Vila Piqué.
» 28.	Balada.	Lema: *Trasplantada.*	» Enrich Nogués.
» 13.	Cinch cansons.		» Eduart Granados Gal.
» 14 a 19.	Sis cansons catalanes.		» Pío Anfres Alsina.

LA RECANSA

Es un dolor molt dols, dins l'ànima abscondit,
dolor sense mudansa
que remou suaument el passat esmortit,
un caliu de recorts que rès hi pòt l'oblit
y que no té esperansa.

Es un anyorament de lo que no ha sigut,
d'aquella hora fugida
que ha dexat sens omplir quelcom inconegut:
sovint, d'anyorament del instant no viscut
se'n viu tota una vida.

Meytat remordiment y meytat desconhort,
es texit de tristesa,
es el penediment de coses que s'han mort,
de coses que son rès, y dexen gran recort
y una estranya dolcesa.

Y ni té per plorar dels grans dolors l'esclat
qu'en els sanglots s'esbrava;
plora poch a poquet demunt lo que ha passat;
de ses llàgrimes viu, que corren d'amagat,
com dins el tronch la sava.

Oculta als ulls del món, fa més viu el dolor
que de burxar no's cansa.
Silenciosa, baxet, sospira en sa quietor,
y en el cor sempre més queda gust d'amargor
quan hi ha entrat la recansa.

ROSER.

LA BALADA DE LES SET GERMANES

ROMANS D'UNA ADOLESCENCIA

LA pluja psalmeja jo no sé quines misterioses oracions en els vidres del balcó, un balcó de fonda provinciana y freda.

La tarde té una infinita melangía que plora en les gotes de pluja, en el color plombós del cel, en la veu rogallosa de les campanes.

Tarde de diumenge, tarde de quietut pera estes pobres gents qu'esguarden l'horitzó sense cap desitx, y als que no diu rès una nit estrellada, una auba de Abril, ò un crepuscle de tardor...

* * *

Aquesta ciutat, ab infinitat de pòrtichs, d'esglesies y muralles, s'entenebreix més encar ab una llarga processó d'avies, qualques d'elles acompanyades d'un infant, ab les testes baxes com si ja no poguessen soportar la vida... Avies qui saben resar y allunyar temptacions...

Y que deuen, quan les tardes plujoses les retenen al casal llur, saber fer llépoles confitures de codonys y saborosos préssechs pera qualque infant que sol acompanyarles a rosari. Pel carrer trist y enfangat passen uns jovencells — dependents de comers ò aprenents d'adroguer — baladrers y joyosos, saltant per no embrutar les dominicals sabates... La pluja en els vidrals modula sa càntica silenta y sempre igual. En esta ciutat de provincia primitiva y esquerpa, els diumenges tenen una no sabuda dolsura pera'l qui ve d'estos formiguers que's nominen París, Ostende, Berlín, Shpa!... Al «Teatro Zorrilla», únich de la localitat, una companyía lírich-dramàtica funciona totes les festes devant el brigadier, el batlle y lo més lluhit de la ciutat.

La pluja segueix sa càntica trèmola. Al frontis d'esta fonda provinciana hi han, allà dalt, properes al terrat, unes canals en forma d'espaventables monstres que ara canten ab la gorja, plena d'aygua. També l'aygua canta al caure sobre les amples lloses del carrer. Moría la tarde silenta, incolora com un llanguir de llum sots uns penitensals claustres. Totes les campanes de totes les esglesies de la ciutat nortenya entonaren l'«àngelus».

La pluja devenía més suau, més cantarina.

Un vol de pardals passà, ab un inquiet revolar, per sobre la ciutat vers noves terres y nous homes.

Vaig obrir el balcó y tota la dolsor de la pluja s'entrà en la cambra. Era més lenta la pluja, no tan follida... Ara sols uns minúscols filets de cristall que queyen, com una cortina incolora y bruta, verticals. Sols de les canals queya l'aygua a raig fet, folla.

Y allà al horitzó, sobre les montanyes moradenques en les que verdejaven els pomerars, en la cortina grisa s'hi obrí un esboranch que mostrà'l blau.

Una cogullada, captiva, llensà al ayre son cantar.

Y fou en aquest moment quan vaig tornar a reviure tota ma infantesa d'orfe esquerp, tota ma adolescencia d'afillat romàntich.

II

LA JOYA DELS QUINZ'ANYS

Sempre atemoritza la proximitat de la fè. Per assò, acàs, en l'aula nostres mohiments s'exacerbaven cada colp més nirviosos. Triomfava de la disciplina y rigidesa escolars, la joya àgil, sana, del estiu qui ja era vehí, y triomfava també un afany de dirnos, uns als altres, les joyes nostres! Erem a l'aula uns vinticinch alumnes en plena adolescencia — catorze anys tenía jo allavors; — anyoravem tots la llibertat joconda dels monts soleyats, y evocavem la petita y consolatriu silueta femenina qui ja comensava a regnar en nostre cor y en nostra pensa.

A sa hora sonà la campana llibertadora, y, per fi, ens vegerem al carrer — un carreró llòbrech y pudent qui sols tenía l'òptima qualitat de desembocar a l'ampla, soleyada, quieta, d'una senyorial quietut que corprenía, ensomniadora plassa de Medinaceli. —

S'esbossaven y's fonien grupes: se parlava de desenganys amorosos per postal, y de progectes per l'estiu qui ja preludiava en els jardins y en els horts; — ¡oh, els plàcits horts de ma minúscula ciutat quietosa y burgesa! — Quiscuns de nosaltres — els més íntims — encaminavem les passes vers la Rambla vella a fumar nostres primissers cigarrets, ab esta fanfarria propia dels primers anys d'Institut.

Però de sobte — ¡oh abscondida y petita quotidiana tragedia! — en el rellotge del Ajuntament tocaren els dos fatals quarts d'una. Tinguí un gros ensurt: en Aurelia, ma germana adoptiva, sempre irada, vaig pensar y prenguí comiat de mos amichs. Vaig trencar mon camí per un llarch y tortuós carrer del casch antich y aprés de moltes voltes — ¡oh, moltes voltes! — m'engolí la tenebresa d'una botiga sobre la qual s'hi llegía en lletres sangnants: «La Filosofía», y a sota, com a subtítol, «Fábrica de géneros de punto».

En aquell carreró llòbrech y humit, desde'l qual veyem passar alt, alt, el sol per breus moments, la casa hont, caritatius, m'afillaren, tenía un auster segell de nobilitat y distinció; era, acàs, pels marbres del dintell, l'ampla balconada del primer pis, el vetust decorat renaxement — grans gerros y cornucopies estucats — ò la simètrica disposició de les tres tendes germanes. En son interior era — la vella mansió — d'una construcció complica-

díssima, sens plànol ni progecte de cap lley. Prenent com a centre una rebotiga-menjador, pululaven corredors y passadissos tortuosos, cambres irregulars y sostres de desigual nivell. Del menjador pujava una escala furtant cambres a altres cases a cada replà, y aquestes, competíen en desigual disposició, en forats de respiració asimètrichs y en altures diverses. Dintre d'aquella casa-palau vivía mon ànima més que mon còs ab don Simó, — mon pare adoptiu, — y Eulalia, — la pietosa, — Aurelia, — la sempre irada, — Francesca, — la ensomniadora, — Mary, — la petita mareta, — Antonia, — la coqueta afollida qu'era, en el silenci esquerp de la casa, com un amable ressò d'embriaguesa y orgía, — Ferranda, — la dolsa y reposada, — y Albertina — la petita germana del afillat petit qu'era com l'eclosió d'un'alba flor d'atmetller en un Camp-Sant...

S'ha asserenat. La llum melàngica dels fanals serpeja en el fanch. En l'interior de la fonda regna un extrany silenci de cosa morta. Al carrer tota la grisa y agredolsa joya dominical ha desaparescut... En aquesta nit postrera de tardor jo endevino — en ma tristor malalta — dolors minúscols però espaventables...

Y altra volta, en l'innoble y grotesca comedieta de mon viure sens rumbe y sens claror, la evocació a mi retorna.

Es com una ingènua y primitiva balada de mes set germanes, qu'en una planura hont els atmetllers tenen tota la geòrgica aparensa de nuvies a punt d'esposarse y la lluna, en la blava cortina, sobre la planura, apar el rostre d'una morta ben amada, sentís per primissera volta...

. . . . . .

LLUÍS CAPDEVILA.

LO LLIRI

En el jardí de la vida
un lliri blanch ha florit;
de tan blanch qu'es, talment sembla
transplantat del Paradís.
Sageta d'or du clavada
de son cor tendre al bell mitx;
el cel hont guayta a tothora
d'anyorament l'ha ferit.
De la llaga que n'hi ha oberta
van rajant sempre sospirs,
com font que jamay s'estronca,
com una dèu sense fi.
Passa'l dia en un desfici;
se sossega al ser la nit,
com si de la nit la calma
alleugeris sos fatichs,
portantli somnis del cel,
del seu cel anyoradís;
que la nit en son mantell
du vesllums del infinit
que la ment enlluhernada
ovira, com un polsim
d'aquella gloria més alta
que'l cor anhela ab dalit.
Per axò el lliri, ses quexes
en paraules traduhint
com raigs que del cor li surten,
envía del cel al cim:
— Estels que podeu parlarli,
guspires de son jardí,
al jardiner que'm cuydava
diguèuli qu'estich patint:
que no sé'l lloch hont me trobo,
puix no'm trobo en el seu sí;
que'm falta aygua, llum y ayre,
que privat de vida estich;
y sense rès m'alimento,
y sense vida jo visch,
y sense ayre no m'asfixio,
y sense aygua sava tinch;
y en exa eterna agonía
agoniso sens morir...
Oh! La seva vida plena,
còm l'anyoro aquí sofrint!
aquella aygua font de vida!
aquell sol d'amor sens fi!
aquelles hores placentes!
aquell perllongat gaudir!...
So com peix fóra de l'aygua,
so com home sens respir,
so com àngel que no puga
contemplà'l Rostre divi!...

Oh! Diguèuli, estels, diguèuli,
quan sentiu lo seu trepitx,
que son mes hores amargues;
que's compadexi de mi;
qu'aquesta sageta m'entra
cada moment més endins;
que'm vinga prompte, ben prompte
d'exa presó a redimir;
que l'espero com l'esperen
els colls eterns del Empir! —
Axís el lliri's desfoga
d'anyoransa malaltís...
mes ay! apar que ses quexes
van a perdres a un abim
qu'encar que'l mar hi vessessin
may s'arribaría a omplir;
que'ls estels no corresponen
ni a sos prechs, ni a son desitx.
Y el llir desgrana a tothora
son rosari de sospirs.

S'escau passar per sa vora
un nin hermós entre'ls nins:
raigs de llum per cabells rossos,
els ulls blaus y amorosits,
y raja mel de sos llabis
ab un somriure indecís,
la mel que del seu cor vessa
de tan plè que'l deu tenir!
Talment l'infant Jesús sembla
qu'al món tornés a venir:
sentint a algú que gemega
se gira envers el blanch llir:
— Lliri pur, per què sospires?
tan hermós, per què estàs trist?
— Tal sageta m'han clavada
que m'ha atravessat lo pit;
si era afinada la punta
vos mateix ho podrèu dir!
— La sageta't serà treta;
clòs l'esboranch que t'obrí.
— Lo que generós pensaveu
sols pot ferho qui'm ferí;
y ay! que qui'm ferí no sembla
que s'apiadi de mi! —
Quan el nin axò sentía
un somriure tal florí
en sos llabis de rosella,
que'l qui era descobrí...
— Si en espiral infinita
s'han enlayrats tos sospirs,
ja que has oberta la via

còm no havía de venir?
Si l'has tota encatifada
ab exos amors tan fins;
y del sofrí' ab la cadena
una brana hi has guarnit,
y ab ta blancura sens taca
li has posat un cobertís,
còm de mi pensar podíes
que a tant y tant resistís?
Ja a tu, bon lliri, m'arribo,
com el bàlsem al ferit,
com realitat al somni,
com al qui espera, el tenir,
com la vida al qui agonitza,
com a n'el còs l'esperit,
com l'amor que don la vida
al qui's fon en llarch desitx!
Que jo so bàlsem y vida;
que jo so llum y esperit;
jo so l'essencia qu'als sers
en sa existencia sostinch.
Y quan la mar no té límits
jo so platja y la continch,
y quan la font may s'estronca
so pica que may sobrix,
y quan l'abim no s'acaba
jo li midexo el seu fi...
Tórna, hermós y tendre lliri,
tórna a mon jardí escullit,
tindràs llum y aygua y ayre,
tindràs vida sense fi;
que'l teu sol serà el meu cor,
fornal del amor divi;
tindràs ma sanch per regarte,
aygua d'un preu infinit;
per vida la vida meva,
per ayre l'alè divi!...
Vina ab mi, vina, pur lliri,
vina a mon cel a florir:
ta florida es massa bella
per restar marcida aquí! —
Al dir aquestes paraules
el lliri s'ha defallit;
com bri de blat per la pluja
s'inclinava vincladís;
y sa testa anava a caure
de Jesús demunt del pit,
qui abrassantlo el trasplantava
altra volta al Paradís!

JOSEPH PASCUAL VILA.

NAUFRECHS

Lema: Gran amor
es fill de gran saber.
LLEONART DE VINCI.

L'ELADI va morir a la flor de la seva joventut. Tenía vinticinch anys; era un jove hermós, alt, esbelt y parlava sempre serenament. Vestía ab elegancia, però sense cap mena de vanitat. Feya poch temps que s'havía doctorat en medicina, y com que llurs rendes li donaven prou pera viure, no pensava exercir la carrera.

La complexitat del seu talent, el seu caràcter bondadós y l'ample conexement que tenía de l'humanitat y de les coses de la vida, li havíen fet conquerir la confiansa y l'estimació de totes les persones que'l tractaven, encara que, a voltes, semblava que fos un xiquet incorrecte en el parlar, però axò era degut a la manera d'apreciar les coses que l'envoltaven. Però com qu'ell de les opinions dels altres ne prescindía per que no li eren gens interessants, evitava sempre qualsevol discussió y vivía allunyat de les persones que no li simpatisaven prou y desconexíen per complert el seu caràcter excelent.

Els amichs que tenía eren escassos, per que may freqüentava cap societat, ni era aymant del jòch ni d'altres estigmes socials que paulatinament aniquilen la vida dels pobles. Els llibres eren els seus únichs companys, y a pesar de que la seva delicada salut li recomanava que fos prudent en els treballs intelectuals massa pesats, ell no's cansava may d'estudiar.

Disposava de totes les hores pera llegir y cultivarse, però era tanta l'estimació que tenía a les lletres, que no hi havía cap día que a la mitja nit se'n hagués anat a descansar. Sempre l'hauríeu vist ab un llibre a la butxaca; y a les tardes d'istiu el trobaveu dessota l'ombra d'uns arbres frondosos, entregat a les meditacions d'un llibre de filosofía, ò be saborejant les delicíoses pàgines d'una ben escrita y ben argumentada novela, y bona part de vegades estudiant llibres propis de la seva carrera. Altres cops, a l'hora baxa del sol, el veyeu també al camp passejant y sostenint amabilíssim conversa ab les seves mare y germana, y cada dijous, dissabte y diumenge, a la nit, feyen cap tots tres al Teatre Català, a presenciar les representacions que s'hi donaven d'obres dramàtiques, per qual genre hi estava ell afectadíssim.

Jo, ab l'inoblidable, cultíssim y afectuós Eladi hi passava totes les hores que les meves ocupacions particulars me dexaven lliure, per que sentía un goig dolcíssim en llurs discussions y m'enamorava la manera esplèndida com sabía coordinar llurs rahonaments, y quedava també embadalit del art especialíssim que possehía pera fervos compendre una cosa quan no l'entenieu prou be ò se us presentava quelcom fosca devant de l'imaginació.

Cada any feya un viatge per l'extranger, y durant aquesta ausencia cada día ens escrivíem quatre ratlles; verament anyoravem tots dos les hores d'inexplicable delicia de quan ens trobavem junts; y d'aquesta manera, escrivintnos l'un al altre, ens semblava que se'ns feya més curt el temps que trigavem a tornarnos a veure. Les seves lletres son reflexe fidel del seu caràcter y jo les guardo y estimo com una cosa santa. El perfum que la seva ànima escullida hi derramà, es deliciosíssim. En elles, no solament s'hi entreveu la seva ànima delicada y d'una superior grandesa, el seu cor franch y les seves virtuts bondadoses, sinó que s'hi apren a sentir, a estimar y a meditar sobre les coses de la vida. Llurs elevats sentiments també s'hi reflexen ab tota la seva esplendorositat.

* * *

Un any abans de morir se va enamorar d'una noya rescentment arribada d'Alemanya y vehina de casa seva; la Remey, un altre esperit escullidíssim com ell, de la qui no va pas aconseguirne, per dissòrt seva, el mateix afecte qu'ell havía pretingut. Aquesta noya, altament simpàtica, no podía identificarse més ab l'excelent caràcter del Eladi. Era alta com ell, esbelta, de gest lent y de reposada paraula, y l'educació que tenía rebuda ja de petita li havía ensenyat a esser atenta, amable y carinyosa ab tothom. Era tan hermosa, tan bella, y reunía qualitats morals tan nobles, qu'era capassa de despertar y enamorar el cor més endormiscat, com axís mateix havía sigut el del dilectíssim Eladi fins en aquell precís moment, per que ell sempre havía cregut l'amor com una funció natural en els sérs, més ò menys espiritualisada per la literatura y romantisada per les dònes, però may, malgrat conèxer el tracte de la dòna en totes les seves varietats, havía pensat en lligar la seva existencia, en ferse esclau de la possessió sensual a que forsosament hauría tingut de subgectarse. Però tantost estigué enamorat de la Remey tot ell va transformarse y llavors no l'envoltaven altra cosa que nobles desitjos.

Va esser tan portentosa la influencia de la Remey en el cor del Eladi; el seu amor va ferli dur a terme coses tan trascedentals, qu'a n'ell mateix li semblaven inconcebibles y se'n feya creus. La seva ànima tan aviat se trobava possehida d'alegríes com de tristeses; tan aviat esperava com desesperava. El seu amor, quàntes n'hi havía fet descobrir de coses que per ell eren desconegudes!... Quína manera més distinta d'apreciar els homes, l'existencia!... Quín constant sofrir pera rebre la caricia de la dòna estimada; caricia que pera gustar tota la seva essencia, pera fernos possehidors d'ella hi hà que sentirla... rès més que sentirla!...

La Remey, encara que dissimulés molt per un gros obstacle que la privava d'esser felíssa, també s'estimava al Eladi ab tot el seu cor, ab tota la seva ànima, y totes les petiteses y demostracions d'amor que de tant en tant y sense volguerho s'escapaven dels gestes, de les mirades y de les paraules dels dos enamorats, y altres infinites coses qu'entr'ells dos passaven, al Eladi'l teníen sempre inquiet.

Diferentes vegades observaveu qu'ell estava abstret y bon xich tristoy, y aquestes tristeses, de primer entuvi ja vaig endavinarli — y després ell mateix m'ho confessà — que no teníen altre motiu que'l molt amor que portava a la Remey, y ella podía convertirles en les més grans alegríes de la terra, per qu'era l'únich obgecte dels pensaments del desventurat Eladi...

Passaven díes y més díes sofrint l'un y l'altre, y arribaren a tal extrem aquests sofriments, que l'Eladi perdé per complert aquella grandiosa vocació que tenía pera l'estudi, y ben prompte la pols va ferse mestressa dels llibres de la seva admirable biblioteca. No més de tant en tant, y com si li servissin pera aliviar les hores de constant neguit, llegía algunes noveles amoroses, que les situacions fossin ben adequades a les circunstancies que llavors atravessava; per qu'eren les úniques que li semblaven com pàbul pel seu esperit.

Cansats ja de tant sofrir, un día que l'ocasió fou ben propicia als dos enamorats, l'Eladi, resoltament, volgué declarar la seva passió amorosa a la Remey.

L'escena corprenedora que's desenrotllà entre'ls dos aymants, es impossible descríurela.

A n'ella, de primer moment, li van mancar forses pera respondre a les súpliques amoroses del Eladi, humitejàntseli els ulls de llàgrimes que revelaven totes les paraules que volía pronunciar. L'Eladi estava tot tremolós y sobressaltat, y en un moment de follía y d'enterniment, a causa de la impassibilitat de la pobra Remey, li prengué les mans y'ls hi va omplir de petons y llàgrimes. Ella's va redressar tota, y li feu jurar que no's dexaría arrastrar més per aquests atolondraments y violencies. L'Eladi ho prometé y demanà perdó a la Remey, suplicantli y preguntantli després, ab cara ben trista, si era ò no era digne del seu amor.

. . . . . .

FRANCESCH COSTAS Y JOVÉ.

SONATA PERA PIANO. (Fragment)

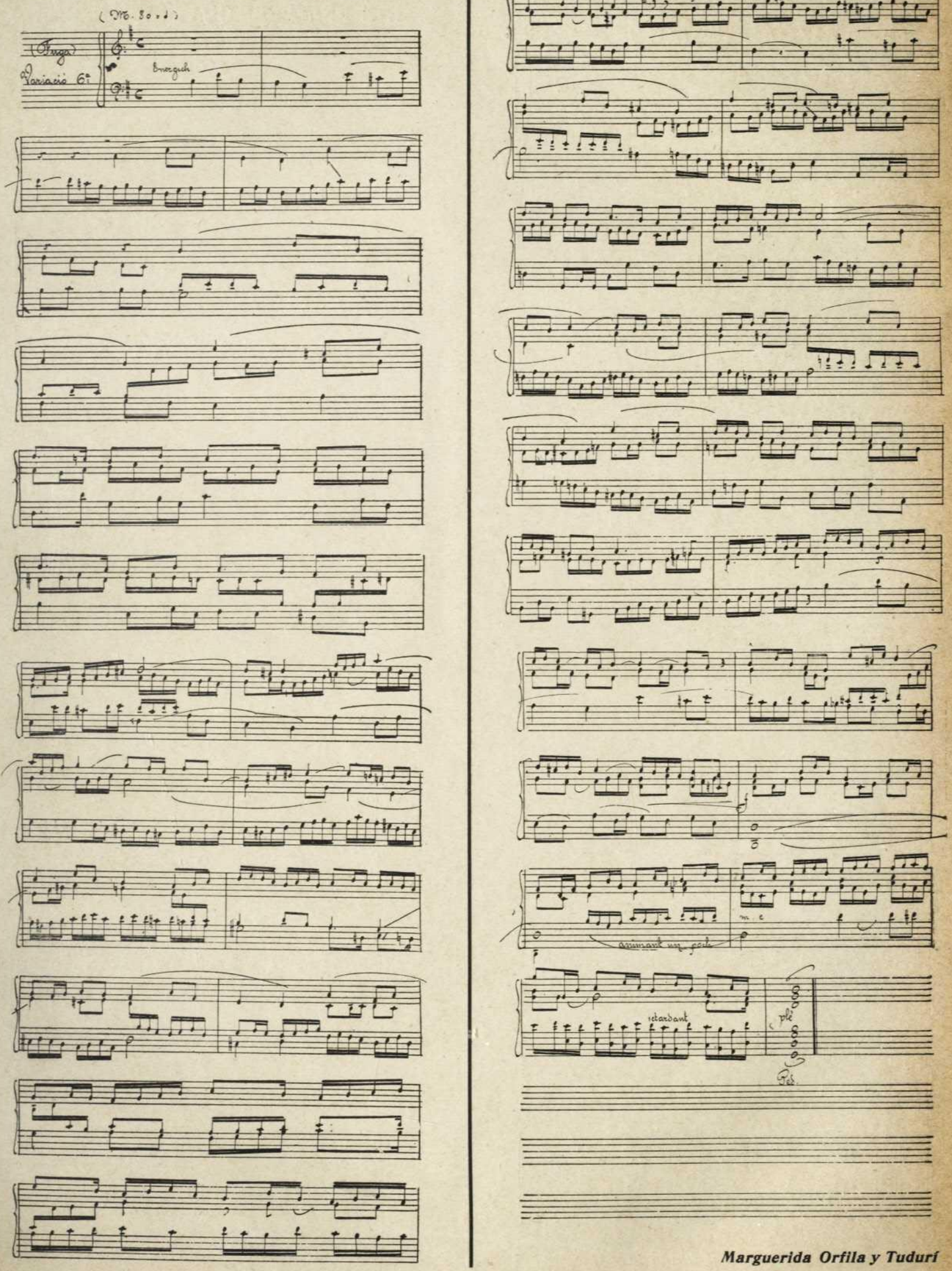

Marguerida Orfila y Tudurí

CANSÓ DE BRESSOL

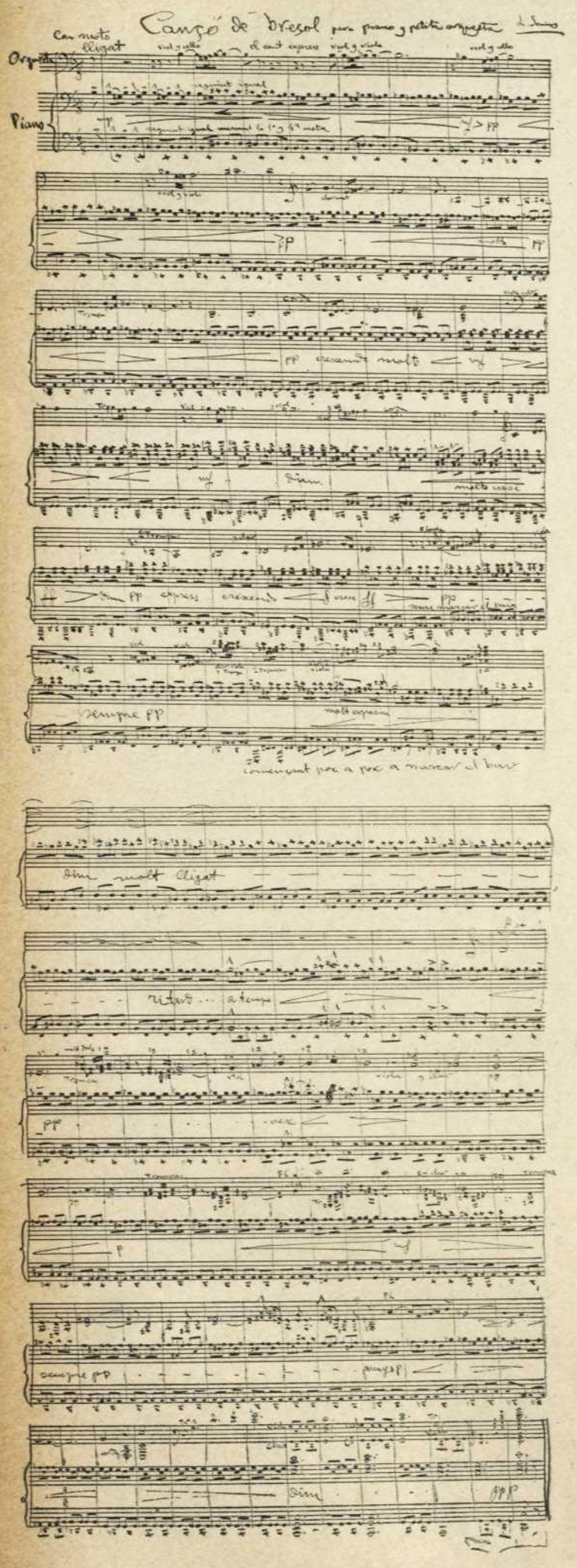

Antoni Gallardo y Garriga

De la colecció
LES PRIMERES QUATRE CANSONS

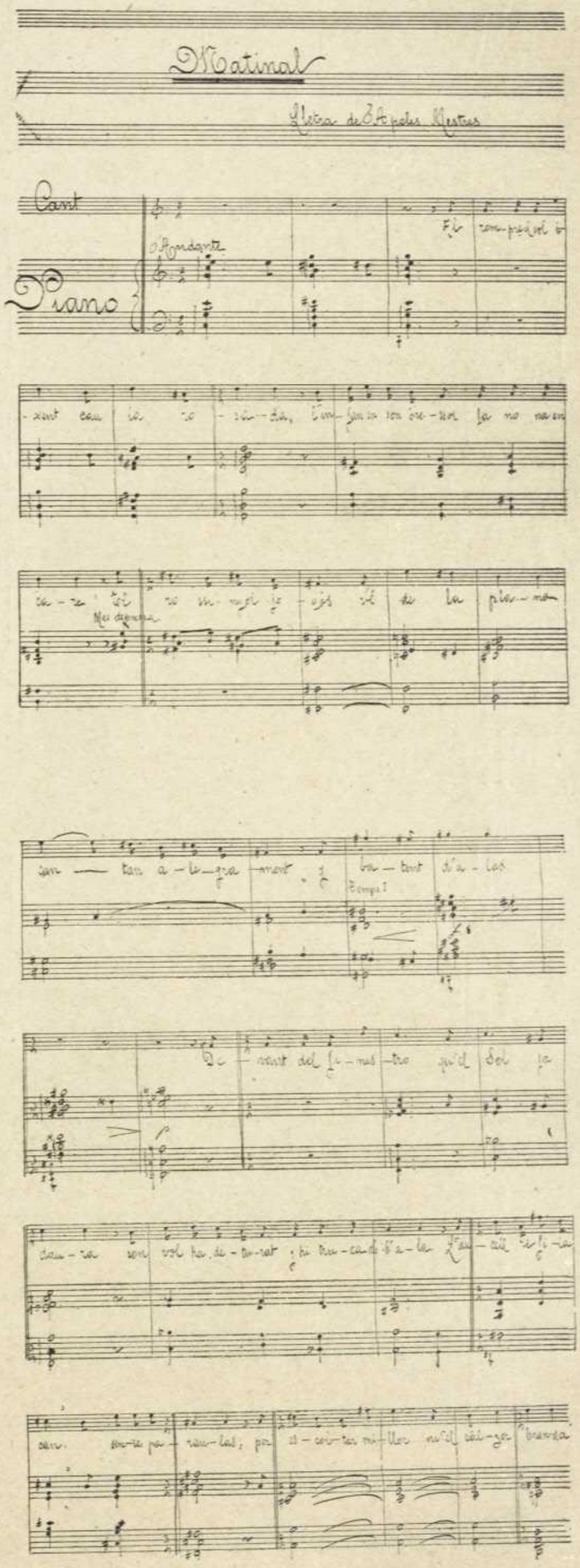

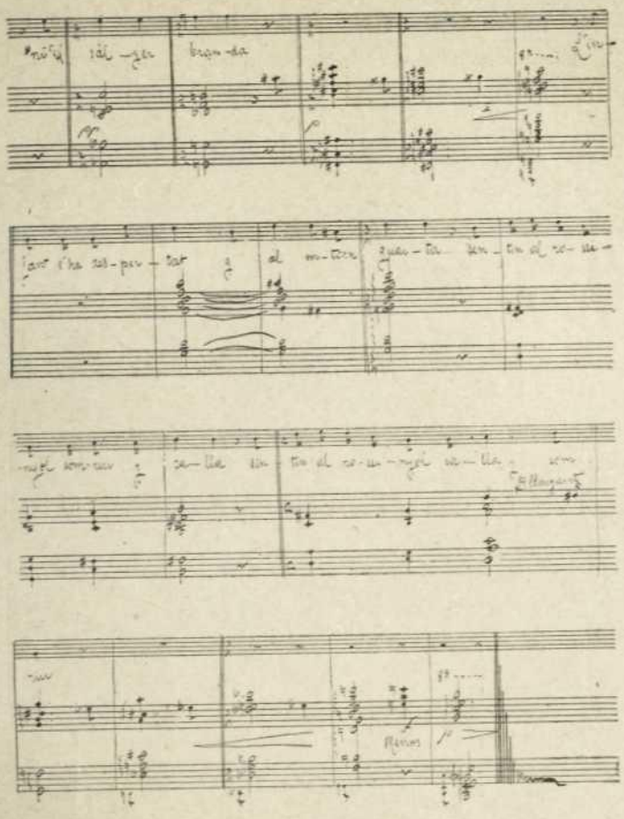

Alfons Vila y Piqué

BALADA

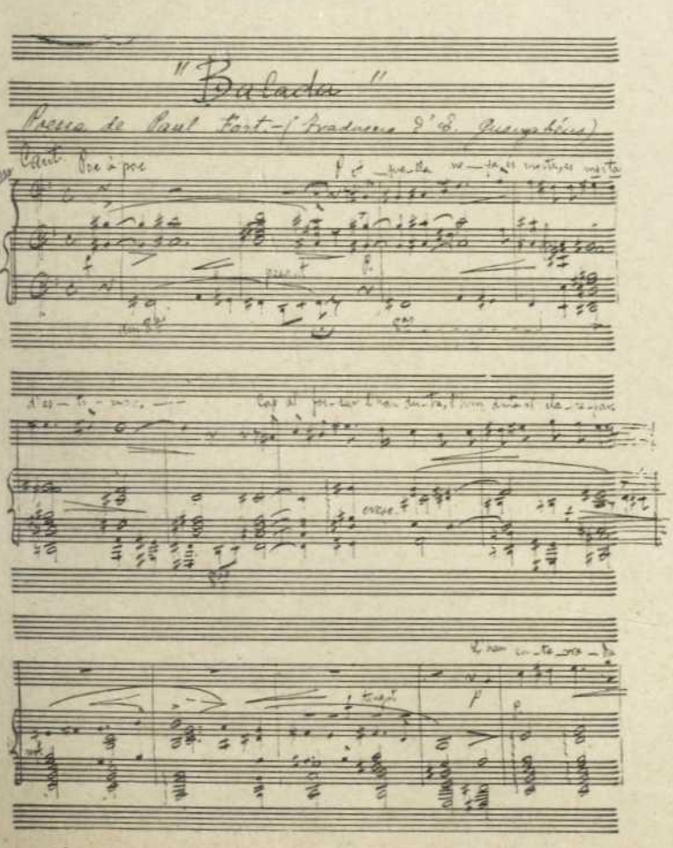

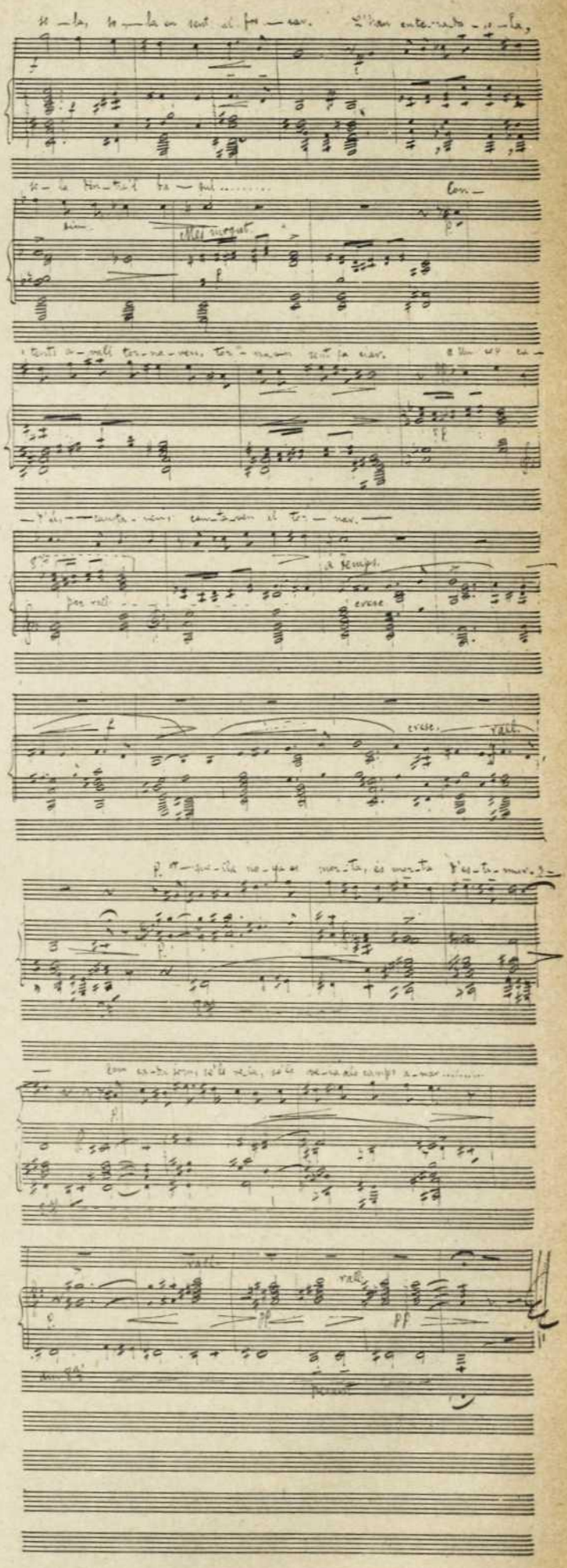

Enrich Nogués

De la colecció CINCH CANSONS

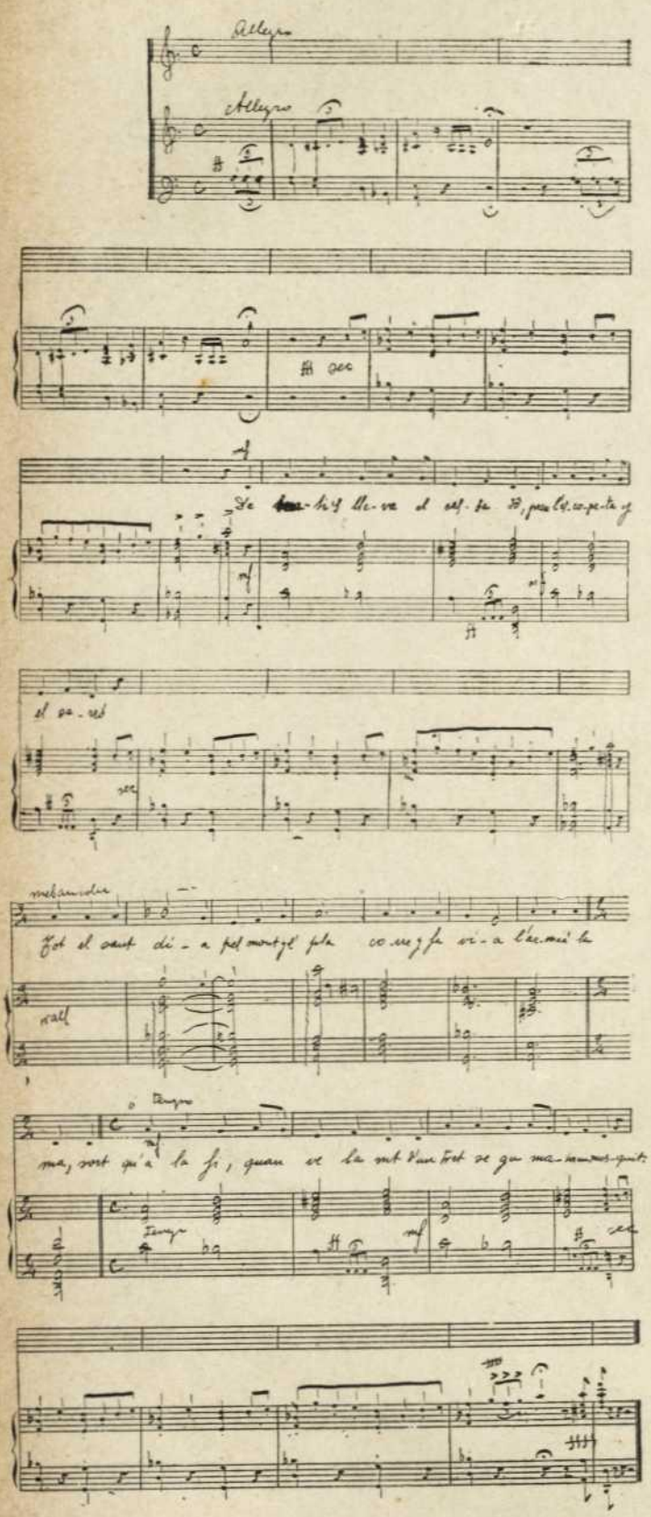

Eduart Granados y Gal

De la colecció SIS CANSONS CATALANES

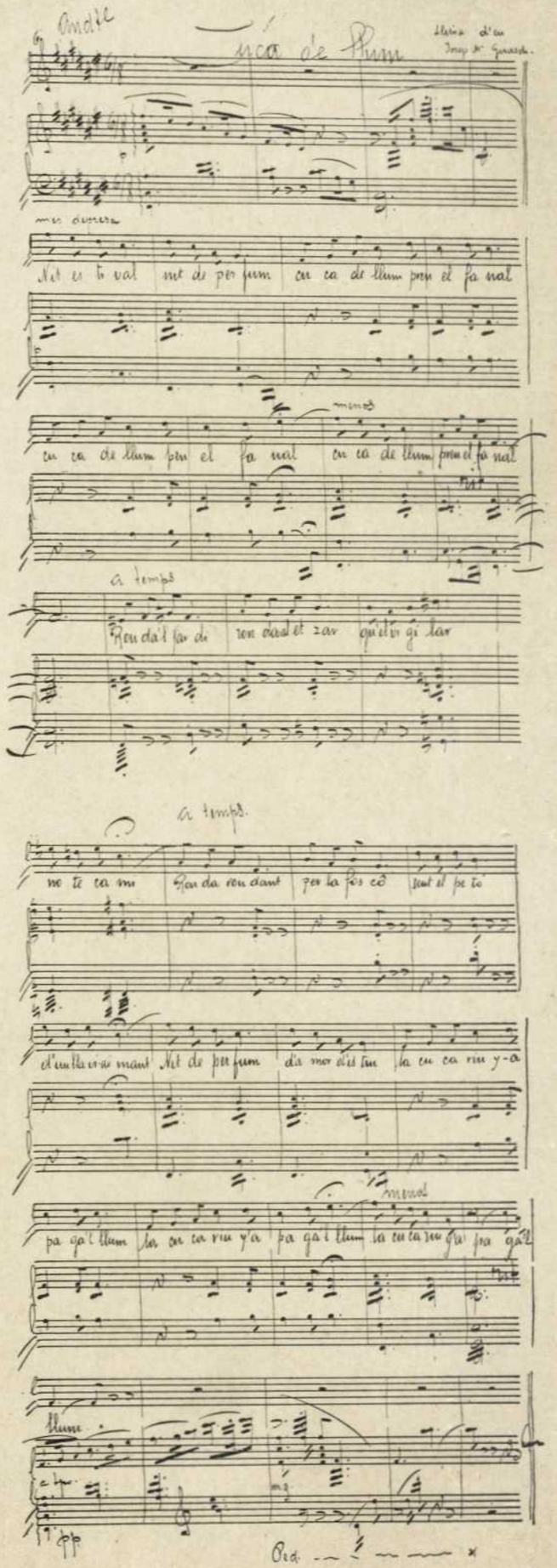

Pio Anfres y Alsina

TRIPTICH

DANSANT

La sala es mar de testes d'oneig enlluhernadís
que ondula al ritme armònich d'ayrosa sonatina,
y vostre riure ingènuu mon ànima ilumina,
oh, verge encantadora de geste blincadís!

De vostra esbelta pose m'atrau lo pur encís,
y veig florir rialles en vostra fas divina,
y en vostres peus minúsculs ma pensa hi endevina
la fàcil lleugeresa ab que lliscau pel tapís.

Lo vostre pit panteja de tant destrenar danses;
lo vostre alè perfuma; jo sento les frisanses
que'm dona dintre'l cor vostre mirà'ilusori...

Dins vostres joves brassos voldría jo trobarme,
y en vostres ulls radiants esmaperdut mirarme,
besant la neu rosada del vostre escot d'ivori.

VOSTRE RIURE

Té'l sò vostra rialla del rajolí polsós
quan cau al brollador fet d'aygua y d'alegría;
es clara, y es tan pura, qu'es una melodía...
dins l'ànima tremola son eco cadenciós.

A voltes assolexo l'encant maravellós
d'oir vostres rialles qu'engendren poesía:
m'apar que sento caure un raig de pedrería
a dintre un càlzer d'or dringant armoniós.

Del niu de vostra boca de perles nacarades,
dimanen alegrantes, excelses, sublimades,
les palpitants rialles d'un cor qui sab aymar.

Y quan l'èter blavós perfumen, enlayrantse,
jo sento dintre'l pit com una esgarrifansa:
es el meu cor qu'ab elles voldría al cel volar.

VOSTRES ULLS

Oh, els vostres ulls purissims que'm dexen tot corprès
si'm miren relatantme ab veu qu'es ignorada,
de joya freturosos, la palpitant balada
de son mirar eròtich qui té sentors de bes.

Al temple fervorosos s'axequen en dols res;
es una dèu d'idilis l'encís de sa mirada;
claror cèlica veig en ells transparentada
qui dexa mon esprit del seu encant sospès.

Si vostres ulls supliquen, mon cor commós tremola;
l'essencia de sa vida a dintre de mi vola
y sento que ma lira comensa de vibrar;

car mouen vostres parpres llurs cordes més sensibles,
y brollen de ma lira estrofes commovibles,
estrofes sublimades del cant del estimar.

ALFONS BALDRICH.

ELS GNOMS

A la profonda estancia dels gnoms arribà aquest cant de salutació qu'entonaven

ELS PASTORS

Oh gran sol! font de vida, que'ls teus raigs son forsa y llum, nosaltres te saludem; ohèix nostres prechs y no permetis que'l día qu'ara apunta ens porti tempestes.

Oh matinada! Dolsa hora del gran triomf!

Genis del mal y de la fosca, vosaltres velles descarnades qu'en vostres ulls sols hi fulgura l'esmortuhida flama del misteri, oh Tenebres!, les dels mants negres ab els que envolcalleu la terra, vensudes sou y axafades baix el pes del auri carro de l'auba.

Victoria! Cantèm, cantèm, pastors, que mercès al Sol els camps semblen d'esmeragdes y les gotes de rou qu'en les fulles brillen, pedres precioses les unes y riquíssim or fos les altres!

ELS GNOMS

(qu'ohiren la salutació dels pastors, desde dins la terra'ls hi cridaren:)

Pastors, pastors! Què sabeu vosaltres de la bellesa del or y de les esmeragdes! Per què compareu vostres camps ab riqueses que no conexeu prou son valor y que may heu possehit?

Som sols nosaltres, els gnoms, els que sebem el valor d'aquexes preciositats; perque sols nosaltres possehim en tan gran cantitat aytals tresors; nostres peus diminuts estan endurits pel constant trepitx de llargues alfombres de diamants y nostres mans ordenen y esbarríen monts policolors de pedres precioses; rubís, turqueses, òpals, amatistes, esmeragdes y diamants adornen nostres subterrànies estancies.

Què sabeu vosaltres, pobres pastors, de totes aquestes riqueses! Què son vostres camps verts y les fulles humides!

Som nosaltres y lo nostre lo més gran, encar que tinguem poca alsada! Lo que està sota nostres peus es lo que fulgura en la corona y mant de vostre rey y senyor, y son ceptre es or de nostres mines.

ELS PASTORS

Què son aquestes veus que venen de les entranyes de la terra? Gnoms haveu dit?

Còm voleu parlar de grandeses, vosaltres que no veyeu el sol!

No'ns enlluerna pas més vostre or que aqueix gran astre, rey entre tots els astres; ni vostres diamants més que la llum dels estels; ni donaríem nostra llibertat a cambi de vostres riqueses, car ab vosaltres està sempre la nit.

Si sota vostres peus està'l metall ab el que formeu ceptres y corones y preciositats ab les que s'adornen mants del rey, nosaltres podem pujar a n'aquexos cims que'l cel sembla besar y desd'ells veurèm a nostres peus, grans planuries ab remats, boscos espessos, rius serpentejant, pobles petits y grans, barraques y palaus; els conreuadors de la terra fentla fèrtil ab llur suor, y'ls nobles y senyors passejant per llurs jardins.

Els tresors que teniu sota vostres peus, oh gnoms! rès representen comparats ab els que s'oviren desde les grans altures. Y es que a n'aquexos cims soleyats reposen els deus, y en vostres mines sense claror, els genis del mal hi busquen estada.

ELS GNOMS

Oh pastors, pastors! Què sabeu vosaltres del encís de nostra vida contemplativa!

Es en el silenci de nostres estancies ahont s'hi troben els deus.

ELS PASTORS

Si ells no aymessin la llum, dexaríen d'esser deus.

Cantèm, cantèm, pastors, que mercès al Sol ja es ros el blat y les fonts y cascades que donen l'aygua desgelada dels monts, fan ressonar per les boscuries llurs armonies incompreses.

Cantèm, cantèm, pastors, que tot lo del nostre entorn entona un himne a la vida; dexèm als gnoms en les profonditats llurs, mal parlant del Sol.

Llahor a ell qu'es forsa y llum!

. . . . . .

ENRICH CLAPÉS Y MASSONS.

IMPRESSIONS DE VIATGE

ENDRESSA

AL MEU PARE

En vostra bondadosa companyía
he corregut d'Europa bona part,
y, embadalit, sens treva nit y día
he admirat els tresors més bells del art.

Tolosa he vist, la perla del mitxdía;
Burdeus m'ha encisat; y el meu esguart
s'ha fixat en París, que, ab alegría,
semblava que'm dongués son «Deu vos guart.»

He vist Bruseles, que, com cap, rumbeja,
y Suissa, quins monts la neu blanqueja,
y Colonia, guardiana d'un tresor.

Tot ha passat, com breu visió encisera,
com somni d'una nit de primavera.
Jo us dono grans mercès, ab tot mon cor.

GINEBRA

Com un fill de la falda de sa mare
s'escapa bo y rient amorosit,
axí'l Rhône s'esmuny del ample llit
hont del Lemán reposa l'aygua clara.

L'impuls de sa corrent, ardida para
un'illa, presentantli desnú el pit,
hont s'hi dressa, sever y enorgullit,
el bust del gran Rousseau, d'adusta cara;

en els seus peus, el riu entristit plora
com l'aymant que a la dolsa aymada anyora
corprès de desconhort y melangía...

Oh, ciutat la més noble y generosa!
Tu has dressat al mortal més vlè de prosa
un monument voltat de poesía.

CÖLN

LA CATEDRAL

Lliri del art gòtich, santa Catedral;
verge que ab son front fins al cel arriba;
arbre exhuberant plantat a la riba
en que'l Rhin segueix son camí triomfal.

Dessota tes voltes, l'afligit mortal
prega al Deu del cel que'ls mals els hi esquiva,
y de les dissorts bondadós els priva,
y els hi envía al cor gracia celestial.

Sembles la palmera que ombreja el desert,
de geganta soca, de fullatge vert,
que'l caminant veu com visió de vida...

...Orgullós gegant que ab tos pesats peus
trepitges al Rhin qu'engrexen les neus,
talment com si fos la serp malehida.

BRUSELES

Si us acompanya algun infant
que us vol mostrar lo que li agrada,
de Santa Gúdula al devant
no hi donarà ni una mirada,

y seguirà sempre endevant
sense fer cas de la gentada;
y per no perdre un sol instant,
us retindrà la mà agafada;

y pressentint gran maravella
us durà fins la ciutat vella,
y us mostrarà ab un gay somrís

una fonteta d'aygua fresca
hont la quitxalla, tot fent gresca,
contempla el gran «Maneken Pis».

PARIS

MUSEU DEL «LOUVRE»

(Devant la «Venus de Milo»)

Hermosa verge grega, de magestat serena;
de formes exquisides, correctes y ondulants;
els vostres ulls contemplen altius y triomfants;
somriuen vostres llabis ab expressió de pena.

De vostres mans marbrines, tal volta'n vau fe'ofrena
als deus que al home vetllen severs y amenassants,
y mentres vostre poble dressava místichs cants,
ab vostres brassos feyeu pels deus una cadena.

Sentint com les onades jugaven remoroses,
dins vostre clàssich temple vetllaveu ab quietut,
y el vent us endressava cantades amoroses...

...Oh verge coronada d'eterna joventut!
Quan us contemplen, queden les ànimes commoses
rendintvos del silenci l'admirador tribut.

CÖLN

BEVENT «VI DEL RHIN»

En el «hall» senyorial, hont, admirada,
troba la vista com tresor preuat
arreu bon gust, riquesa, exquisitat,
fills d'una rassa forta y avensada,

oh! líquit d'or que has fet la devallada
de les taules dels deus, y ens has portat
de les vinyes del cel gust delicat,
te veig servit dins copa cisellada;

déxa que acluqui els ulls, sols un moment,
y axecante ab amor, solemnialment
els torni a obrir per veure al sol com brilles,

y duyente als meus llabis ab quietut,
del Rhin me semblarà que me n'he endut
el tresor que guardaven ses tres filles.

PARIS

NOTRE-DAME

Desafiant a un cel tot gris,
plena de vida, forta y bella,
dressas, esbelta com donzella,
Nostra Senyora de París.

Guarda, gelosa, en cada pis,
tresors del art sense parella,
y al cor cautiva y maravella
ab sa hermosor de Paradís.

Al vanitós y ensoperbit
ella li esplica l'Infinit...
...y d'humilesa el cor li omplena...

Moure vers Deu, es son afer;
un cel de plom té per dosser;
té per mirall l'aygua del Sena.

PERE J. BASSEGODA.

LA VESPRA

Lema: Les petites bolves de la nit.

QUAN el Sol s'amagava derrera'l Montserrat, que diríeu esberlava'ls núvols, quan Natura tota comensava son preludi de notes més confoses que vives, es quan aquell recó de món donava una hora-baxa somniadora, filla pariona d'un conte d'Erckmann-Chatrian.

Com una polsina de negres bolves semblava caure per l'espay. Els pins que s'enfilaven cap amunt s'unien fortament, coberts com d'un vel blanch que'ls confonía. El cel donava un blau més fort. La lluna argentada, estones hà qu'escalonava'ls cims inconeguts. Els arbres defallíen. Una calma misteriosa omplía'l buyt de vida y de dolor. Les esteles poch a poch brodaven el trespol de volta, als llastimosos planys d'un qu'altre gos. Els grills un *rich rich* seguit acariciaven. Les ombres havíen arribat y'ls mals esperits dansaven pels encontorns de solitut.

En aquella hora, a l'era de ca'n Comes se passava un bell rato. Els forasters s'hi arribaven y les joves parelles saltaven, sense saber alguns ni'l que ballaven, al compàs d'aquell piano de maneta, desafinat y escandalós.

L'era no era pas xica. Ampla, rodona, ben aplanada, sostingudes les vores per grosses pedres ajustades. La masía, d'ampla portalada a la dreta, era vella, però blanca de cals com les de nostra costa.

Dues portes, una finestra rexada entremitx ostentant un brot de llorer benehit en el día de Rams; dues altres finestres en la part de dalt, ornades per un march blau ultramar y, als recons ò al redós de l'era, banchs aguantant tests de clavells vermells com sanch y roses ufanoses.

El quadro tenía un bell color si no hagués trencat el ritme un llit portàtil que devant la finestra havíen acostat per mor de que'l paralitich, que geya sota uns blanchs llensols, se distregués un xich entre l'animació del ball desordenat.

Aquell bon home, d'uns trenta anys, forta impressió donava. Sa cara llarga, sos ulls sortits de llum, son nas aligueny, ses galtes magres, son cabell humit, aspre y grisench, deyen son neguit, que no era poch. Assentada en la part interior de la finestra rexada y aprop del malalt, una noya, rossa, d'un ros pèl de panotxa, d'ulls blaus com la matexa mar, grassona, de galtes com pomes del ciri, desgrenyada y ab un vestit color magrana, donava conversa al paralitich, qu'ab treballs podía enrahonar.

Vist axò'l petit quadro era viu, més que colorista, humà.

Als interiors y entrant per la porta de mà dreta's trobava la cuyna, quadrada, nèta, espayosa, ahont no dexava d'ocupar son lloch la llar. La rejola de Valencia voltava les parets. Els prestatges del armari eren adornats per calats de paper vert. Plats de terrissa. Un llum d'oli tot menut y una dòna colrada, trasquejant distreta. Una porta s'obría a l'esquerra, ahont se presentava un menjador. Llargues taules servíen pera fer jugades els vells y algun jove menyspreuador del ball. Aquesta habitació era iluminada per un pot acetilè, y, apegats per les parets, goigs populars ab ses tirades de versos y ab sa corresponent tornada, parlaven de la devoció dels seus creyents. Un silenci profon regna, mentre'ls punys closos piquen demunt les taules pera donar més valor a les cartes, y les mosques volten la grossa porrona.

A l'era es tot diferent. La joventut vivía. Allò era un cant d'amor que no cansava. Els pagesos havíen vingut com cada festa, alguns de dues ò tres hores lluny. Els senyors estiuejants també s'hi havíen arribat, sols fos per el dalit de caminar per les montanyes. Les senyoretes de ciutat formaven son grop apartades de les noyes del poble com si un abim les separés. L'alegría no dequeya, l'ensopiment no era apropòsit per aquell lloch entre serres y valls, y encara que tot entrés en el repòs inquiet, no dexava'l jovent llur cant de viure. Viure? Quín mot més sagrat per els enamorats?... Y, vingué un *wals* d'aquells recargolats y's penjà un fanal al mitx de l'era.

En Serra, encara que poch sabía de ballar, volgué ferho ab el *wals* y ab una mossa trista, reposada y freda que, apartada de les altres del poble, seya en un recó de banch. La Cinta poch s'havía de pensar que fos demanada per en Serra. Semblava impossible... Fora la primera volta de ballarhi.

La Cinta era de posat fret, com he dit, y com si hagués mal humor, molt poch somreya, però quan ho feya devenía simpàtica tot seguit. Era magra de carns, de grossos ulls negres, sa boca era menuda. Al aparellarse ab en Serra, li somrigué lleugerament. — Y axò, ¿per què no ha anat a buscar la María? — y'l jove tinguè un rosari de paraules buydes.

. . . . . .

ALBERT PACH.

CANTICH DE NISSAGA

Oh, les ciutats insignes d'aymada Catalunya;
oh, mes ciutats vetustes d'aquell temps noble y fort,
ressorgiu, car la mort de la vida s'allunya;
dexondius, que la vida no es un somni de mort!

Oh, ciutats catalanes! Oh, les ciutats glorioses!
Es veu de la nissaga la que ara a viure us crida.
Joventut, primavera de les líriques roses,
pòrta en tes mans encesa l'antorxa de la vida.

Joventut, vina ungida de pietat y heroisme,
car ta forsa es sagrada, es vigor florejal.
Joventut, ara'ns manca que ton bell optimisme
generós, ens deslliuri dels rudes colps del mal.

Oh, les ciutats vetustes de Catalunya aymada,
urbs rònegues y velles dels passats segles d'or;
quànt daría per vèureus, ciutats d'etat passada,
ab l'esplendor y gloria d'un temps devenidor,

pera que vivers fossiu de nissaga, oh ciutats!
que posés en vosaltres sa feconda energía,
de nissaga que fes, en futures etats,
oblidar ab ses glories vostres glories d'un día!

Quànt, ciutats, donaría, per que en vostres entranyes
encloguessiu vivíssim un resplandó'auroral,
per que en noves victories, en novelles campanyes
assolissiu, glorioses, la corona triomfal.

Oh, mes ciutats aymades, com nuvies estimades!
Els vostres noms remembren gestes rublertes d'or,
com la lluhor guerrera d'espases refilades
que un día tremolaren homes ardents de cor.

Oh, les ciutats insignes que oblideu vostra historia
adormides, no mortes; oh, mes ciutats museus!
grandesa us donaría d'aquells segles de gloria
si sols fos necessari l'impuls dels desitxs meus.

Oh, les ciutats insignes de bella Catalunya!
Oh, mes ciutats vetustes d'aquell temps noble y fort!
Ressorgiu, que la mort de la vida s'allunya;
dexondius, que la vida no es un somni de mort!...

JOAN M. MORANTE.

DE LA REALITAT Y DE LA FANTASIA

DINS MON JARDÍ

A ma germana Carme.

JO tinch un jardí, el petit jardí de tots els meus ensomnis, ahont totes les nits estivals, quan els estels lluexen en el celatge tranquil, passo mes hores de tristor, esguardant amorosament a n'aquexa màgica fada que guayta pels ulls de l'argentada lluna y revoltant per ma pensa fantasíes, tot aspirant l'embriagador perfum de les flors odoroses que l'embaumen.

Es el meu un jardí romàntich, que'm porta'l recort d'aquells jardins babilònichs de princeses encantades, quins brolladors imiten el dols cant de les serenes y en quins estanys s'hi troben falagueres ondines.

En mon preuat jardí s'hi troben les més xamoses flors; els lliris obren els seus pètals de suau blancor, els lilàs s'emparralen per les parets, les hortensies se coloren d'un matís rosat, la flor de l'angèlica escampa suau y aromàtich perfum; la flor del baladre de color rosat y viu, la berbena, símbol de l'alegría del esperit, la margaridoya, emblema de l'ingenuitat y de l'ignoscencia, y'ls blanchs gessamins son l'ornament de mon jardí. Les violes, humils, perdudes en mitx de la verdissa amagant ab reculliment ses belleses, sor les que més part tenen en aquestes perfumades armoníes.

Una nit tot mon esser s'extremí de joya primaveral; una aroma suau se bressolava en l'ambient, perfumant mon petit jardí; jo, extàtich, en sa quietesa, contemplava embadalit el místich encantament de la Natura, y una viola isolada, tot gronxantse, anava escoltant els tendres afalachs que li endressava un estel, el més hermós dels que lluhíen en el firmament.

Jo, agradós, escoltí l'amorosa conversa, y l'estel, bo y acostantse a la viola, plè de tremolor, axís li parlà:

— Viola, humil viola, tu que preferexes esser soleta, sens ferte ab les demés flors, ¿vols dirme per què has de romandre axís tan sola y oblidada? Oh, si coneguessis el món! Si sapiguessis lo hermosa y agradable qu'es la vida! Dígam, per què has d'estar tan amagada, no dexante cullir sinó dels infants, dels pastors y dels poetes? Per què has de restar tan avergonyida, quan tot just acabes de obrir ton pètal en ubèrrima florida?...

— Oh, l'hermós estel! Tu no sabs pas lo qu'es l'amor. Jo vull més restar tota sola, soleta en el flayrós jardí, puix axís, revolateja y s'enfila per ma tendra branca el papelló d'ales d'escata, qui'm dona tendres petons y'm canta un bell idili, la cansó d'una tendra vida que captiva, de un somni qu'enlluerna, somni de gloria, de vida, d'amor!... Oh, l'hermós estel! Tu que tens ton setial al firmament, esguàrda per sempre més desd'aqueix altíssim temple la meva humilitat y ma petitesa, puix ta llum radiosa y explendent, es pera mi un somriure tan pur y tan suavíssim qu'encen mon encís, recullint de la rosada matinal mon anyoradís amor a fi de que hi beguis l'argentada! Oh, el més hermós dels estels! Oh, la hermosa maravella d'un cel asserenat, la llum divina qu'enllumena el meu desfullat càlzer y qu'una ventada impía y folla, sens frè se m'emportarà quan estigui ja marcida!... Quí sab ahont es el lloch hont seré soterrada, quan mon amor hagi ja finat entre'l llot!...

Oh, el més hermós estel! Tu no sabs pas lo qu'es l'amor; car, si ho sapiguessis, fugiríes cel endins, cel endins, amagante de tristor vers a les infinides regions. —

La viola, acabat son parlament, restà callada; l'estel hermós seguí contemplantla en silenci; y jo, bo y aspirant l'embriagador perfum de les flors qu'embaumen mon jardí, pensava en les paraules de la flor humil y de fulles morades, la flor del violer...

. . . . . .

JOAN M. MORANTE.

ESTIUETJANT

(FRAGMENTS)

Ja no's pot està' a ciutat,
de ple hi toca sa calor;
arrib estar maretjat
de tant de patir suor.
Demà mateix vuy partir,
no vaix d'estar dins un foch;
ribarèm a emmalaltir
si no anam cap a Sant Roch.

. . . . . .

A sa casa'ls esperaven
l'amo, sa madona y fiys;
ses mules s'oreya alsaven,
reyen, cridaven es nins;
sa viràm se retirava
a una banda d'es camí,
y es cà s'assoleyava
a devora un feix de pi.

. . . . . .

A la fi ja han arribat,
tothom bota d'alegría...
— Jo sent olor d'estofat;
ara'm pens que'n menjaría. —

. . . . . .

Fent feyna tot lo capvespre
armen bruy y rebomboris;
y a la fi, arriba es vespre,
l'hora que conten historis.
Quina olor que sent de flors,
de clavells y de jasmí!
s'aroma de tots es horts
m'arriba fins assuquí.

. . . . . .

Ja s'ha enfonyat sa formiga,
ara ja no's sent cap beya;
sols sa remor de garriga
y es belar de qualque oveya.
Quin cant més rústich que forma
s'esquella, gri y picarol!
ja no vola sa paloma,
ara canta es rossinyol.
Es missatges y amitgeres
ja venen de segar blat;
duen còves de cireres
per demà vendre a ciutat.
Es brassés de feyna venen
menant tot es bestiar
y ab gran afany també esperen
qu'arrib s'hora de sopar.
Que hi gòs y que hi he gosat
en aquest gran paradís!
ja n'estich fart de ciutat,
y d'anarhi may en fris.

. . . . . .

Ja es passada sa calor,
prest se'n haurèm de tornar;
ara, ab aquest bon color,
altra volta a estudiar!

. . . . . .

Ja no hi hà blat ni roelles,
cap cirera ni aubercochs;
ja no hi passen orenelles
y de torts n'hi haurà pochs.
Comensen a cohí' oliva,
de vermar ja han acabat...
He gastat molta saliva,
y tot per un desbarat.

ISABEL SANS Y ROSSELLÓ.

De bona gana hauríem publicat en aquestes planes tots los treballs distingits pels Jurats de cada secció, a fi de donar la idea completa de la producció de cada un dels autors, no sols en llur estil sinó en la manera de desenrotllar el pensament respectiu; però axò ens ha sigut impossible: hauría calgut un gros llibre per contenirho tot. De totes maneres, ab lo que copiem pot ferse càrrech el lector del temperament y del estil de cada hú.

RAMON SOLEP
(Dibuix)
Amer f.

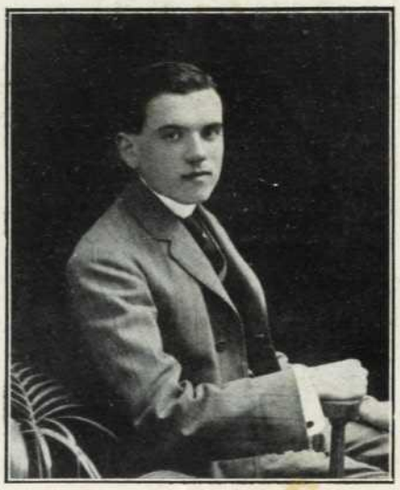

ENRICH CLAPÉS Y MASSONS
(Prosa)
Xatart f.

JOSEPH PASCUAL Y VILA
(Poesia)
Vallès f.

CAP D'ESTUDI
PER MIQUEL CARRASCO

BUST
PER JOAN CLOS Y CASELLAS

LO BISBE MORGADES
PER FREDERICH MARÉS Y DEULOVOL

JAUME BONELL
(Pintura)

ANTONI GALLARDO Y GARRIGA
(Música)
Napoleon f.

LLUÍS BONET Y GARÍ
(Aquarela)
Napoleon f.

GERMÀ BOSCH Y SANANS
(Pintura)
Busquets f.

ENRICH NOGUÉS Y CAÍS
(Música)
Amadeo f.

LLUÍS PUIG Y BARELLA
(Dibuix)
Alonso f.

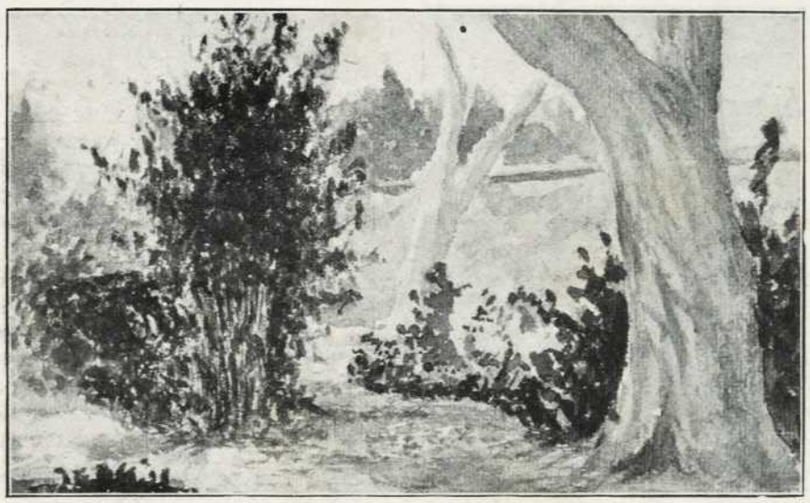

DEL NATURAL
AQUARELA PER LLUÍS BOTINES Y FONT

DEBUT DE JOVENALLA
DIBUIX PER LLUÍS PUIG Y BARELLA

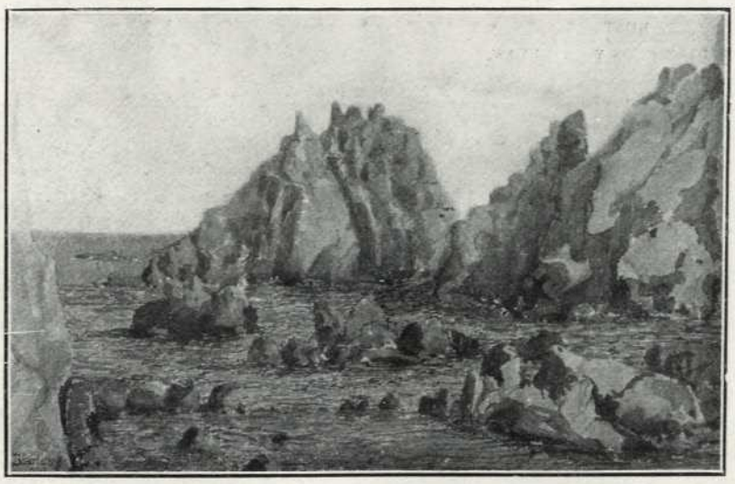

BLANES
AQUARELA PER LLUÍS BONET Y GARÍ

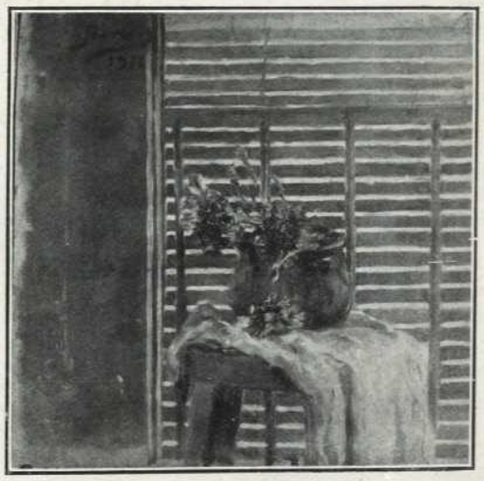

RONDALLA
PINTURA PER JAUME BONELL

N'HI HA PROU ab una sola proba per decidirse per la riquíssima **Aygua de Colonia de Orive.** El que l'ensaja no'n vol d'altra. Guanya ab higiene, gust del tocador y butxaca, usant sempre la de **Orive.** Per proba 3 rals un frasch. 2 litres 8'50 pessetes. Franch estació.

FRANCISCO FONT Y CONTEL
(Escultura)
Amadeo f.

LLUÍS BOTINES Y FONT
(Aquarela)

JOAN SAVALL Y ROMEU
(Escultura)
Amadeo f.

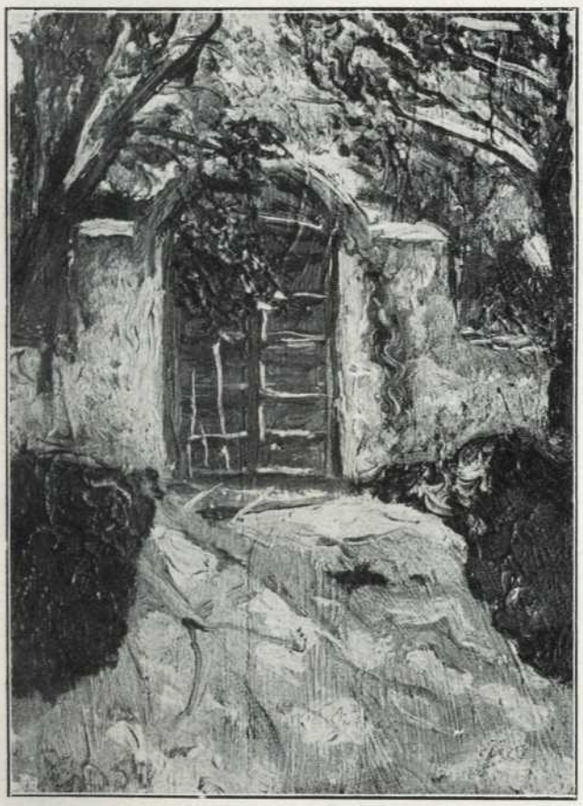

LA PORTA VELLA
PINTURA PER GERMÀ BOSCH Y SANANS

DIBUIX, PER JOAN BALLART Y NOGUERA

ALS BANYS DE MAR, DIBUIX PER RAMON SOLER

VI PINEDO de Kola Compost. **Tonich Nutritiu.** *Kola, Coca, Guarama, Cacao* y *Acit-fosfórich* Cura: **Anemia, Raquitisme, Malalties nerviosas** y del **Cor, Afeccions gástriques, Digestions difícils, Atonia intestinal.** — Indispensable a las senyoras durant l'embras. — Premiat varies Expons. **Sens rival pera nens y vells**

REBÚTGINSE dentrífichs inferiors y'ls enganys del qu'intenti substituir al **LICOR DEL POLO**, dentrífich sens salol, timol, ni fenol, que contenen varis dentrífichs novells.

MARAGALL

Y LA SEVA OBRA DE PUBLICISTA

per MIQUEL S. OLIVER

PREU: DOS RALS

SE VEN A TOT ARREU

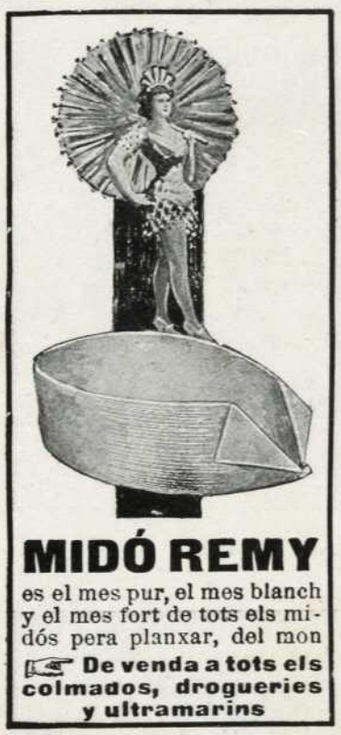

MIDÓ REMY

es el mes pur, el mes blanch y el mes fort de tots els midós pera planxar, del mon

De venda a tots els colmados, drogueries y ultramarins

HOMES atacats d'enfermetats y debilitat nerviosa, deuen llegir sens falta el llibre premiat del Doctor metge *Rumler*, tractant de la «*Debilitat nerviosa dels homes*», segons els punts de vista més moderns, ab numerosos gravats y constant de 320 planes. Es un conseller verdaderament práctich y útil y la millor guia pera arribar a la curació de la extenuació cervell-espinal, dels desordres nerviosos, de les conseqüencies de passions perjudicials pera'ls nervis y en tots els cassos de enfermetats especifiques. El llibre (en llengua castellana) se remet de franch per la casa editorial, *doctor Rumler, Ginebra*, 669 (Suissa), a qui envii pessetes 2, ab segells. Escrigui vosté avuy mateix en espanyol a dit senyor.

IMPOTENCIA

DE ABDOS SEXES

Radicalment curada a tota edat per les

PILDORES OURANIA

Nou descubriment. - Immens èxit.

Tractament enèrgich y sens perill.

Curació garantida ab un sol frasch.

Envio discret. Preu del frasch 10 franchs.

Frasch ab instruccions per correu, ptes. 12

En Barcelona: VIUDA de SALVADOR ALSINA, - 4, Passatge del Crèdit.

LABORATOIRE NORDERN

— *31, passage du Hâvre, 31. PARIS.* —

OBRA NOVA

ACABA DE SORTIR

PETITES FILOSOFIES

PER

CARLES DE FORTUNY

Volum de 120 planes paper verjurat, coberta imitació pergamí, relligat en rústica: 1'50 pessetes.

Se ven a les principals llibreries y en aquesta Administració: Mallorca, 287. Barcelona.

ENQUADERNACIONS Tapes corresponents al any **1911** de la **ILUSTRACIO CATALANA**, ***tres pessetes.*** «»«»«» Ens encarreguem de la enquadernació del últim volum.

ILUSTRACIO CATALANA - *FEMINAL* - **Mallorca, 287. Barcelona** - **Suscripció: Un any 30 pessetes-Extranger: 35 franchs**

Reservats tots los drets de propietat artistica y literaria

Paper de Fills d'A. Fábregas *Establiment gráfich Thomas-Barcelona*